

Läs om forskning och böcker som påverkade debatten
och möten som samlade forskare, politiker och chefer
i näringsliv och förvaltning

SNS

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2012

"Personkrysset väger tungt i det politiska maktspelet."

Johanna Rickne, fil.dr i nationalekonomi

Läs mer på sidan 7

"Lärdomar från ekonomisk teori om kontrakt och auktioner borde användas för att förbättra offentlig upphandling."

Jan-Eric Nilsson, professor i transportekonomi vid Statens väg- och trafikforskningsinstitut

Läs mer på sidan 7

"Kvinnliga styrelseledamöter mer riskbenägna."

Renée Adams, professor i finansiell ekonomi

Läs mer på sidan 7

"Kinas behov av råvaror kommer att skapa spänningar."

Torbjörn Lodén, professor i Kinas språk och kultur

Läs mer på sidan 14

"Ökad efterfrågan på kunskap om politik och samhälle."

SNS Samhällsprogram – en kunskapsresa i politikens värld för chefer i SNS medlemsföretag

Läs mer på sidan 15

SNS vd
Mia Horn af Rantzien
skriver på sidan 1

Nytt forum:
SNS Corporate
Governance
Roundtable

Läs mer på sidan 9

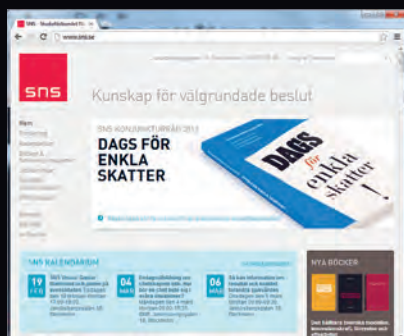
"Bättre resultat med friskolor."

Anders Böhlmark, fil.dr i nationalekonomi

Läs mer på sidan 7

Innehåll

Följ oss på www.sns.se
twitter.com/snsinfo
facebook.com/snsinfo

- I Vd har ordet
- 2 SNS-året 2012
- 4 Detta är SNS
- 5 Om SNS forskning
SNS Konjunkturråd
SNS Analys
Tema välfärd
Tema företagandets villkor
Tema tillväxt
Tema utbildning
- 12 SNS Förlag
Utgivning under 2012
Möt SNS författare
- 15 SNS utbildningar
- 16 SNS-medlemskapet
– Sveriges viktigaste nätverk

Redaktion: Pernilla Klein, Allan Seppa
Grafisk form, illustration och original:
Allan Seppa
Foto: Allan Seppa
Tryck: TMG Sthlm

SNS-året 2012 präglades av hög aktivitet och stort engagemang i medlemskretsen. Totalt ordnade SNS 125 seminarier med drygt 4 700 deltagare – det högsta antalet någonsin.

Flera nya forskningsprojekt har startats och just nu pågår ett tiotal olika projekt kring fyra övergripande teman: tillväxt, välfärd, utbildning och företagandets villkor.

Jag har själv haft förmånen att delta i arbetet i referensgrupperna till SNS forskningsprojekt. Detta är en arbetsform som gjort stort intryck på mig. Genom att följa forskarnas arbete får referensgruppens deltagare möjlighet att ta till sig kunskap och perspektiv från aktuell forskning, samt bidra

med synpunkter från praktikers sida. Och forskarna får insikt om vilken ny kunskap som ledande beslutsfattare efterfrågar. Dialogen i referensgrupperna bidrar till att forskningsresultaten når ut och används till

att finna lösningar på centrala utmaningar i näringsliv och samhälle.

SNS forskningsprogram om det svenska systemet för produktion av välfärdstjänster, *Från välfärdsstat till välfärdssamhälle*, är ett bra exempel på SNS unika process i forskningsprojekten. Programmet genomförs i samverkan med Institutet för Näringslivsforskning och fokuserar bland annat på hur man kan förbättra styrningen och kvalitetskontrollen av välfärdstjänster, frågor som just nu står högt upp på den politiska agendan.

I den referensgrupp som följer välfärdsprogrammet deltar företrädare för olika perspektiv på dessa frågor: kommuner och landsting (Täby, Katrineholm, Stockholms läns landsting och SKL), myndigheter (Statskontoret, Tillväxtverket, Skolinspektionen), Regeringskansliet (Finansdepartementet), utförare (Attendo, Praktikertjänst m.fl.) och ägare (EQT, Triton m.fl.).

Från min nya utsiktspunkt som vd

”Jag ser en tydlig trend att näringslivets efterfrågan på kunskap om politik och samhälle ökar.”

för SNS tycker jag mig se en tydlig trend att näringslivets efterfrågan på kunskap om, och kontaktytor mot, politik och samhälle ökar. Behovet av ökad samverkan mellan forskning, näringsliv och samhälle för att finna effektiva lösningar, baserade på tillgänglig kunskap, på utmaningar som välfärd, sysselsättning, tillväxt och hållbarhet påtalas av allt fler. Diskussionen om företagets etik och samhällsansvar tar också en allt större plats i debatten. Jag tror att allt detta är bidragande orsaker till det ökande intresset för SNS.

Ett av mina viktigaste uppdrag som ny vd är att säkerställa att SNS verkar i linje med organisationens grundvärderingar: oberoende, vetenskaplighet, bredd och pluralism. Efter händelserna hösten 2011 har SNS kansli, styrelse och förtroenderåd gjort en stor insats för att se över policies och arbetsätt, för att säkra

att SNS lever upp till sina grundvärderingar i alla delar av verksamheten. Detta har varit en nyttig process som stärkt SNS som organisation.

När SNS grundades 1948 var det utifrån idén om vetenskap som ett verktyg för ett bättre samhälle. I vardagen på SNS – i det fruktbara mötet mellan forskare och praktiker – blir man ständigt påmind om styrkan i denna idé.

SNS är Sveriges ledande mötesplats för samhällsdebatt. Vi är nu i full gång med att vidareutveckla SNS fokusområden och arbetsformer de kommande åren. Välkommen att delta!

Stockholm i februari 2013

Mia Horn af Rantzien
vd SNS

Vd har ordet

SNS-ÅRET 2012 I SIFFROR

125 konferenser och seminarier, varav 70 i Stockholm

SNS har totalt 9 500 medlemmar, varav 6 000 är anslutna genom 245 företags- och organisationsmedlemmar och 3 500 är individuella medlemmar

16 nya böcker och forskningsrapporter

7 nummer i skriftserien SNS Analyt

20 lokalgrupper i Sverige och utomlands

10 pågående forskningsprojekt

SNS-året 2012

27 november Seminarium om vad den svenska skolan kan lära sig av den moderna hjärnforskningen. Hjärnforskaren *Torkel Klingberg* medverkade.

20 november SCA:s koncernchef *Jan Johansson* medverkade på konferens om det ekonomiska läget.

31 oktober Financeprofessorn *Elena Carletti* föreläste om förslaget till europeisk bankunion.

15 november Seminarium om att mäta brukarnöjdhet. *Ingela Gullberg*, kvalitetschef på Academedia, kommenterade.

9 oktober Ny forskningsantologi om familjeföretag presenterades. Familjeföretagaren *Anna Liljedahl* kommenterade.

26 september Ny mutlagstiftning diskuteras. *Richard Fleetwood* berättade om Ericssons antikorrupsionsarbete.

22 augusti MIT-professorn *Suzanne Berger* medverkade på SNS årliga företagsledarkonferens i Tylösand. Årets tema var Europas framtid.

23 oktober Stor konferens med Framtidskommissionen och statsminister *Fredrik Reinfeldt* om behovet av att vi jobbar längre.

18 september Ekonomen *John Kay* besökte SNS och berättade om sin rapport om behovet av långsiktiga ägare.

4 december Seminarium om friskolornas effekter på svenska elevers kunskaper. *Marika Lindgren Åsbrink* (S) kommenterade.

Under 2012 ordnade SNS ett 70-tal seminarier, konferenser och rundabordssamtal.

6 juli Socialdemokraternas ekonomisk-politiska talesperson *Magdalena Andersson* träffade SNS medlemmar i Almedalen.

11 januari *Marta Szebebel*, professor i socialt arbete, presenterade analys av äldreomsorg i privat regi.

19 januari SNS Konjunkturråd 2012 presenterade sin rapport. Finansminister *Anders Borg* kommenterade.

16 februari Centerledaren *Annie Lööf* träffade SNS Vision.

7 mars Forskningsantologin "Kvinnors företagande" debatterades. *Maria Ludvigsson*, ledarskribent på Svenska Dagbladet, kommenterade.

19 mars USA:s Sverige-ambassadör *Mark Brzezinski* träffade SNS Måndagsklubb.

Antalet deltagare under året uppgick till 4 700, det högsta någonsin.

Dessutom ordnade SNS 20 lokalgrupper 55 möten under året.

29 mars Seminarium om riskkapitalets roll i välfärden. *Magnus Lindqvist*, vd på Triton, medverkade.

17 april Professor *Renée Adams* presenterade studie om skillnader mellan manliga och kvinnliga styrelseledamöter. Styrelseproffset *Eva Redhe Ridderstad* medverkade.

10 maj *Hans Dalborg* presenterade SOU om statligt ägande.

4 maj S-ledaren *Stefan Löfven* träffade SNS Måndagsklubb.

22 maj Utredaren *Irene Wennemo* medverkade i seminarium om socialförsäkringarna.

19 juni Professor *Mats Persson* presenterade sin bok om den europeiska skuldkrisen.

SNS STYRELSE

Arne Karlsson (f. 1958). Ordförande sedan 2008. Styrelseordförande i Bonnier Holding, Einar Mattsson (från april 2013) och Ratos. Styrelseledamot i A.P. Møller-Maersk, Bonnier och Ecolan. Ledamot i Aktiemarknadsnämnden.

Lars Bergman (f. 1945). Professor i nationalekonomi, Handelshögskolan i Stockholm.

Ingrid Bonde (f. 1959). Ställföreträdande koncernchef och finanschef, Vattenfall. Styrelseledamot i PostNord.

Tore Ellingsen (f. 1962). Vice ordförande sedan 2006. Professor i nationalekonomi, Handelshögskolan i Stockholm, ledamot av Kungl. Vetenskapsakademien och Ekonomipriskommittén. Rådgivare till Sveriges riksbank.

Charlotte Erkhmar (f. 1955). Executive Vice Chairman, Kreab Gavin Anderson Worldwide. Styrelseledamot i Stockholmsmässan, The Swedish-American Chambers of Commerce, USA och Women Executive Search.

Anna Hedborg (f. 1944). Ordförande i Systembolagets Pensionsstiftelse och Arbetarrörelsens Arkivs Forskningsråd samt ledamot i SCB:s insynsrad.

Lars Heikensten (f. 1950). Ekon. dr, vd Nobelstiftelsen, ordförande i Expertgruppen för studier av offentlig ekonomi (ESO).

Mia Horn af Rantzien (f. 1953). Vd SNS, ekon.dr.

Lars Nyberg (f. 1951). Styrelseordförande i Datacard Corp och Autoliv, samt styrelseledamot i Stockholms universitet och World Childhood Foundation.

Staffan Salén (f. 1967). Vd i Salénia. Styrelseordförande i Amapola, E-Work och Fredells Byggvaruhus. Styrelseledamot i bland annat Landauer Ltd, Sagax, Strand Kapitalförvaltning och Westindia AB.

Detta är SNS

SNS är en politiskt oberoende ideell förening som genom forskning, möten och bokutgivning bidrar till att beslutsfattare i politik, offentlig förvaltning och näringsliv kan fatta välgrundade beslut baserade på vetenskap och saklig analys. SNS har tre verktyg:

Forskning

SNS översätter aktuell samhällsforskning till konkreta råd till ledande beslutsfattare i politik och näringsliv. Frågorna formuleras i dialog med SNS medlemmar i näringsliv och offentlig förvaltning. Svaren ges av forskare och är faktabaserade. Läs mer om SNS forskning på sidorna 5–11.

Möten

Hos SNS möts samhällsengagerade människor med olika bakgrund: beslutsfattare från privat och offentlig sektor, forskare, journalister och politiker. Våra seminarier, nätverk och utbildningar bidrar till ökad förståelse och utbyte mellan näringsliv, politik, förvaltning och forskning.

Böcker

SNS ger ut forskningsrapporter, kunskapsböcker och debattböcker om viktiga samhällsfrågor. Läs mer om utgivningen under 2012 på sidan 12.

Hur SNS styrs

SNS är en politiskt oberoende ideell förening. Föreningens högsta beslutande organ är SNS Förtroenderåd som består av ledande beslutsfattare i näringsliv, forskning och offentlig förvaltning.

Hur SNS finansieras

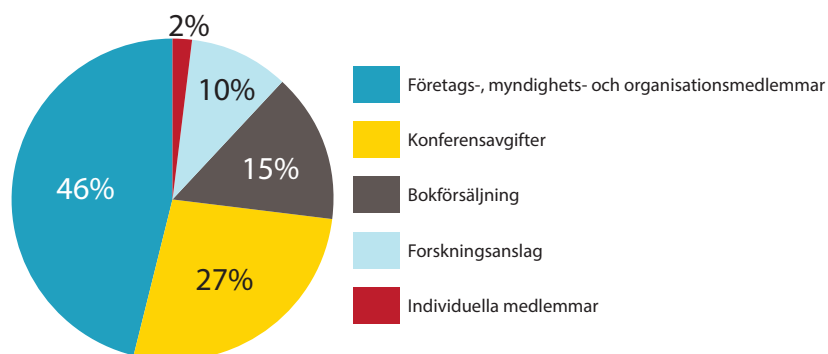
SNS har fyra finansieringskällor till sin verksamhet:

- Medlemsavgifter från individer, företag, myndigheter och organisationer. Längst bak i denna verksamhetsberättelse hittar du en lista på SNS företags-, myndighets- och organisationsmedlemmar.
- Forskningsanslag
- Konferensavgifter
- Bokförsäljning

SNS är inte vinstdrivande.

SNS ekonomi

Rörelseintäkterna för 2012 var 35,6 mkr fördelade på följande källor:

Sveriges viktigaste nätverk

SNS företagsmedlemmar och individuella medlemmar är Sveriges viktigaste nätverk för samhällsengagerade personer i näringsliv, politik och offentlig förvaltning.

SNS har totalt 9 500 medlemmar, varav 6 000 är anslutna genom SNS 245 företags- och organisationsmedlemmar och 3 500 är individuella medlemmar.

Sten Westerberg
är ordförande
i SNS
Förtroenderåd
sedan 2008.

Om SNS forskning

Kunskap för välgrundade beslut

Sverige står inför stora utmaningar: en allt tuffare global konkurrens, en arbetslöshet som bitit sig fast på hög nivå, växande vårdbehov hos en åldrande befolkning och en skola där elevernas prestationer halkar efter andra länder.

SNS forskning bidrar med kunskap om hur Sverige ska kunna möta framtidens utmaningar. Vi belyser handlingsalternativen genom oberoende, policyrelevant och evidensbaserad analys.

SNS översätter aktuell samhällsforskning till konkreta råd till ledande beslutsfattare i politik och näringsliv. Frågorna formuleras i dialog med SNS medlemmar i näringsliv och offentlig förvaltning. Svaren ges av forskare och är baserade på vetenskaplig teori och evidens.

Arbetsätt

Varifrån kommer idéer till nya projekt? Idéer tas fram i dialog med företags- och organisationsmedlemmar. SNS Vetenskapliga råd är också engagerat i idéarbetet.

Vem är det som forskar? Forskningen bedrivs företrädesvis av externa forskare verksamma vid universitet och högskolor. Varje projekt har en forskningsledare som ansvarar för projektledning, forskningskommunikation och initiering av nya projekt.

SNS Konjunkturråd 2013: Katarina Nordblom, Lennart Flood och Daniel Waldenström.

Hur engageras näringsliv och förvaltning? De flesta projekt har en referensgrupp som fungerar som bollplank till forskarna. Vilka frågeställningar är angelägna att belysa? Hur ska forskningsresultaten tolkas och tillämpas?

Hur finansieras forskningen? Genom deltagare i projektens referensgrupper och anslag från forskningsstiftelser.

Forskning som når ut

Resultatspridning. När en forskningsrapport är klar ser SNS till att slutsatserna och policyrekommendationerna når beslutsfattare inom politik, näringsliv och förvaltning. Rapporten lanseras på en konferens på SNS och ofta också ute i landet genom SNS nätverk av lokalgrupper. Dessutom sprids rapporten till journalister och opinionsbildare.

Policyrelevans. SNS forskning är tillämpad i meningen att den bidrar med fakta, analys och tydliga policyförslag i aktuella och angelägna ämnen. Rapporterna ska kunna användas som beslutsunderlag inom politik, näringsliv och förvaltning.

Tydlig etisk policy. SNS forskning uppfyller höga krav på oberoende och kvalitet.

Målet med SNS forskning är att bygga broar mellan aktuell forskning och praktiskt beslutsfattande i politik och näringsliv.

Möt SNS forskningsledare

Ilinca Benson disputerade 2008. Hon har tidigare arbetat som forskare, lärare och förlagsredaktör vid Handelshögskolan i Stockholm.

Camilo von Greiff disputerade 2007 på en avhandling om inkomstfördelning och utbildningsval. Camilo är ansvarig för SNS Utbildningskommission.

Stefan Sandström, fil.lic. i nationalekonomi vid Uppsala universitet. Han har varit forskningsledare för ett 20-tal SNS-projekt.

Göran Arvidsson, extern forskningsledare för projektet *Värdet av nya läkemedel*, docent i företagsekonomi.

Björn Carlén, extern forskningsledare för projektet *Spelreglerna på energimarknaderna*, fil.dr i nationalekonomi, verksam vid VTI, Statens väg- och transportforskningsinstitut.

Henrik Jordahl, extern forskningsledare för programmet *Från välfärdsstat till välfärdssamhälle*, docent i nationalekonomi, verksam vid Institutet för Näringslivsforskning, affilierad till Uppsala universitet.

SNS Vetenskapliga råd

Vetenskapliga rådets främsta uppgift är att bidra till hög kvalitet i SNS forskning. Det sker genom diskussioner om den långsiktiga inriktningen, råd inför beslut om enskilda projekt, forskarrekrutering samt synpunkter på genomförda projekt. Till varje forskningsprojekt knyts en ledamot av rådet (eller en forskare som utsetts av rådet) som följer projektet. Rådet medverkar också till att stärka SNS förankring i den akademiska forskningen i Sverige och i utlandet.

Rådets medlemmar: Harry Flam (ordförande), Lars Hultkrantz, Eva Mörk, Clas Bergström, Lennart Schön, Michael Tåhlin.

Ej med på bild: Li Bennich-Björkman.

SNS Konjunkturråd

Varje år utser SNS ett Konjunkturråd med uppgift att granska regeringens ekonomiska politik och komma med förslag till förbättringar. Rådet består av ledande nationalekonomer.

SNS Konjunkturråd 2012: Det stabiliseringspolitiska regelverket kan förbättras

Det finanspolitiska regelverket behöver kompletteras med regler som gör att de offentliga investeringarna inte blir för låga och att kommunernas politik inte förstärker konjunktursvängningarna. En kommitté som övervakar den finansiella stabiliteten på makronivå bör inrättas inom Riksbanken.

Investeringsgolv bör införas.

Två problem som Konjunkturrådet identifierar är att det kommunala balanskravet leder till en politik som

förstärker konjunktursvängningarna och att överskottsmålet och utgiftstaket riskerar att leda till alltför låga offentliga investeringar. Regelverket borde kompletteras med ett investeringsgolv, så att sammansättningen av de offentliga utgifterna blir långsiktigt hållbar. Finanspolitiska rådet bör följa upp regeringens investeringsplaner.

Överskottsmålet behövs. Trots minskande statsskuld är överskottsmålet ändå motiverat de närmaste åren, främst på grund av ett behov av en buffert för en djupare nedgång i ekonomin. Osäkerheten i omvärlden och risken för nya finansiella kriser talar för detta.

Finansiell stabilitetskommitté på Riksbanken. Erfarenheterna av den senaste krisen, liksom ekonomisk teori, visar att trovärdigheten i penningpolitiken förutsätter en långsiktigt hållbar finanspolitik, och vice versa.

För att finans- och penningpolitiken ska vara trovärdig krävs dessutom finansiell stabilitet. Men var ansvaret för den finansiella stabiliteten på makronivå ska ligga är i dag oklart. En finansiell stabilitetskommitté bör inrättas inom Riksbanken, men hållas skild från den penningpolitiska beslutsprocessen.

SNS Konjunkturråd 2012 består av *Martin Flodén*, professor i nationalekonomi, Stockholms universitet, *Anna Larsson*, fil.dr i nationalekonomi och forskare, Stockholms universitet, *Morten O. Ravn*, professor i nationalekonomi, University College London samt *Anders Vredin*, docent i nationalekonomi och ordförande i Konjunkturrådet.

SNS Konjunkturråd 2013: Dags för enkla skatter!

De principer om enkelhet och likformighet som präglade 1991 års stora skattereform har gått förlorade i hundratals nya justeringar, avdrag och särskilda skattesatser. SNS Konjunkturråd 2013 förordar att skattesystemet reformeras med målet att skapa ett enkelt system som är begripligt för vanliga medborgare och som kan vara stabilt över tid.

Bred översyn krävs. Rådet rekommenderar att regeringen tar initiativ till en bred översyn av skattesystemet med målet att ta fram ett enklare system med mer enhetliga skattesatser och breddade skattebaser.

Gör skattesatserna mer enhetliga.

I Konjunkturrådets rapport görs en utvärdering av effekterna av ett antal möjliga reformer med sänkt skatt på arbete, mer enhetliga skattesatser och slopade avdrag. Utvärderingen visar att inkomstskatten skulle kunna sänkas till en nivå nära företagsskatten med oförändrade skatteintäkter om skattebasen breddas genom avskaffade avdrag för bland annat räntor och privat pensionssparande.

I väntan på en mer genomgripande skattereform föreslår Konjunkturrådet

följande åtgärder för att öka skattesystemets begriplighet för medborgarna:

Förenkla utformningen av jobbskatteavdraget. Den intervjuundersökning som rådet låtit göra visar att svenskarnas kunskap om jobbskatteavdraget är låg. Det kan därför starkt ifrågasättas om reformens syfte att stärka incitamenten till arbete har uppnåtts.

Synliggör osynliga skatter. Arbetsgivaravgiftens skatteandel bör redovisas tydligt för individen och hur den beräknas ska framgå av regeringens budgetproposition.

Förbättrad information. Informationen till medborgarna om skattesystemet bör förbättras. Exempelvis genom en webbtjänst där medborgarna kan beräkna skatteeffekten av olika val.

SNS Konjunkturråd 2013 består av *Lennart Flood*, professor i ekonometri, Göteborgs universitet (ordförande), *Katarina Nordblom*, docent i nationalekonomi, Göteborgs universitet och *Daniel Waldenström*, professor i nationalekonomi, Uppsala universitet.

SNS Konjunkturråd 2014: Välfärdens långsiktiga finansiering

Rådet fokuserar på frågan om välfärdens långsiktiga finansiering mot bakgrund av den demografiska utvecklingen med en åldrande befolkning.

SNS Konjunkturråd 2014 består av *Annika Sundén*, ekon.dr, Pensionsmyndighetens ledningsstab, *Torben M. Andersen*, professor i nationalekonomi, Århus universitet och *Jesper Roine*, docent i nationalekonomi, Handelshögskolan i Stockholm.

SNS ANALYS

SNS Analys är en skriftserie med syfte att i ett kort och lättillgängligt format ge spridning åt högkvalitativ samhällsforskning. Samtliga nummer av SNS Analys kan laddas ner på www.sns.se/analys.

Nr 2. När facket försvagas

Johannes Lindvall

Andelen fackligt anslutna på svensk arbetsmarknad har minskat kraftigt. År 1994 var organisationsgraden 84 procent, 2010 hade den sjunkit till 68 procent. I studien analyseras konsekvenser för politik och arbetsmarknad om trenden fortsätter.

Erfarenheter från andra länder talar för att en minskad facklig organisationsgrad på sikt kan försvaga fackens möjlighet att fungera som en långsiktig politisk förhandlingspart. Facken blir för svaga för att ta ett helhetsansvar, men är samtidigt tillräckligt starka för att protestera mot politiska förslag som drabbar deras medlemmar. Ett mer konfliktfyllt förhållande mellan fackföreningsrörelsen och staten tenderar att uppstå.

Nr 6. Offentlig upphandling från forskningens horisont

Mats Bergman, Jan-Eric Nilsson

Svensk offentlig sektor har förändrats. Många tjänster som tidigare producerades i egen regi upphandlas i dag på marknaden i konkurrens. I studien redogörs för vilka principer som bör ligga till grund för upphandling och de kontrakt som skrivs mellan beställare och utförare.

För att uppnå effektivitetsvinster måste noggrann hänsyn tas till faktorer som möjligheten att mäta tjänstens kvalitet, riskfaktorer i omgivningen och aktörernas olika tillgång till information. Många av dagens problem med upphandlingar kan bero på okunskhet om hur dessa bör gå till och hur kontrakten ska utformas. Förhoppningen är att denna rapport ska bidra till ökad kunskap på detta område.

Nr 3. Kvinna eller man. Gör det skillnad i styrelserummet?

Renée Adams, Patricia Funk

Just nu råder en internationell trend att könskvotera bolagsstyrelser. Mot bakgrund av detta undersöks om det finns några könsspecifika värderingar mellan manliga och kvinnliga styrelseledamöter. Resultatet pekar på att kvinnor i styrelser, till skillnad från kvinnor i allmänhet, både är mindre traditionella och mer riskbenägna än sina manliga kolleger.

Män och kvinnor tycks göra olika prioriteringar i styrelserummet. Det innebär att styrelsens könssammansättning troligen påverkar besluten. Men undersökningen säger inget om huruvida det finns mer grundläggande skillnader mellan män och kvinnor, bara att det i dag krävs speciella egenskaper för att som kvinna ta plats i en bolagsstyrelse.

Nr 7. Friskolereformens långsiktiga effekter på utbildningsresultat

Anders Böhlmark, Mikael Lindahl

Friskolereformen 1992 innebar valfrihet för eleverna, etablering av nya skolor och konkurrensutsättning av de kommunala skolorna. I denna studie undersöks reformens effekter på elevernas utbildningsresultat på kort och lång sikt.

Forskarna finner att genomsnittsresultatet förbättras i kommuner med högre friskoleandel. Förbättringarna omfattar både elever i kommunala skolor och i friskolor. Detta gäller såväl i årskurs 9 som för senare utbildningsprestationer i gymnasiet och på högskolan. Resultaten beror enligt studien inte på betygsinflation och de kvarstår efter att hänsyn tagits till kommunernas socioekonomiska sammansättning och förändringar över tiden.

Nr 4. Personröster och politiska karriärer

Olle Folke, Johanna Rickne

Sedan 1998 kan väljarna kryssa för en politiker på valsedeln. För att bli personvald till kommunfullmäktige måste politikern få minst 50 personröster och minst fem procent av partiets totala röster i en valkrets. Systemet har dömts ut som verkningslöst. Men den bilden stämmer inte.

Personkryssandet har stor betydelse både för vilka företrädare partierna väljer att lyfta fram på valsedlarna och vilka politiker som nomineras till tunga uppdrag. En person som med liten marginal passerar spärren för att räknas som personvald har 40 procents större sannolikhet att bli etta på nästa valsedel jämfört med en person som missar spärren med en knapp marginal.

Nr 8. Global finansiell kris, penningpolitik och krishantering

Torbjörn Becker

Den globala finanskrisen har väckt frågan om hur tillsynen av de samlade riskerna av det finansiella systemet, så kallad makrotillsyn, ska ordnas. I studien framhålls att det inte finns anledning att skynda på beslut om var ansvaret för finansiell stabilitet ska ligga. Det är viktigare att kartlägga möjligheter och begränsningar med makrotillsyn och tillhörande verktyg och att reda ut kopplingarna mellan finansiell stabilitet och penningpolitik.

I skriften analyseras också hur Riksbanken och andra institutioner hanterade den finansiella krisen. Slutsatsen är att åtgärder vidtogs snabbt och överlag var välvägd, men att de uppfanns längs vägen snarare än att de fanns i en "verktygslåda".

Tema välfärd

SNS Välfärdsråd 2013

Temat för SNS Välfärdsrapport 2013 är förtidspensionssystemet – eller sjukersättning som det numera kallas – och dess betydelse för äldres utträde från arbetslivet. En historisk översikt ges över förtidspensionssystemets utveckling både vad gäller formella kvalifikationsregler och administrationen av systemet. Fokus läggs sedan på att analysera resultatet av de hårdare kvalifikationskraven för att bli beviljad förtidspension som genomförts under senare hälften av 2000-talet, vilket har lett till en kraftig minskning av antalet nybeviljade förtidspensioner.

Nyckelfrågan är vad som händer med de personer som med hårdare krav inte blir beviljade förtidspension. Återfinns de i andra försäkringssystem, i socialbidragssystemet eller i arbete? Kan vi se några hälsoeffekter av de förändrade kvalifikationskraven? Rapporten bidrar till diskussionen om vilka krav de senaste skärpningarna i förtidspensionen tillsammans med en planerad höjning av pensionsåldern ställer på andra trygghetssystem och på arbetsmarknadspolitiken.

Forskare

I Välfärdsrådet deltar Per Johansson, professor i nationalekonomi, Uppsala universitet och IFAU, Lisa Laun, fil.dr i nationalekonomi och forskare, IFAU, Mårten Palme, professor i nationalekonomi, Stockholms universitet, och Helena Stensöta, docent i statsvetenskap, Göteborgs universitet.

Ansvarig forskningsledare

Stefan Sandström

Finansiering

Anslag har erhållits från Jan Wallanders och Tom Hedelius Stiftelse.

SNS Välfärdsråd 2013: Lisa Laun, Mårten Palme, Per Johansson, Helena Stensöta.

SNS Barnhälsoprojekt

Sambandet mellan barns hälsa och utbildningsprestationer har de senaste åren uppmärksammats i en rad studier. I det här projektet analyseras huruvida det finns en social gradient i barns och ungas hälsa, det vill säga betydelsen av familjens ekonomiska och sociala situation. Ett koncept för ogynnsamma förutsättningar kommer att utvecklas och en analys av vilka faktorer som är viktigast för senare utfall kommer att göras. Hur ser sambanden ut mellan barns hälsa och föräldrars anknytning till arbetsmarknaden? Hur påverkas barns hälsa av att deras föräldrar blir arbetslösa? Projektet syftar till att belysa samband mellan familjebakgrund, hälsa och olika utbildningsvariabler.

Forskare

Eva Mörk, professor, Uppsala universitet, Helena Svaleryd, docent, Uppsala universitet, Anna Sjögren, docent, IFAU.

Ansvarig forskningsledare

Camilo von Greiff

Finansiering och referensgrupp

En referensgrupp bestående av Socialstyrelsen, SKL, Rädda Barnen och Ungdomsstyrelsen följer projektet. Ordförande för referensgruppen är Per Nilsson, gd Ungdomsstyrelsen.

Från välfärdsstat till välfärdssamhälle

Under de senaste 20 åren har produktionen av välfärdstjänster i Sverige omvandlats på ett genomgripande sätt. Konkurrens och valfrihet har införts på en rad olika områden och privata aktörer har kompletterat den offentliga sektorn som utförare. Syftet med programmet är att bidra med forskningsbaserade förslag om hur det svenska systemet för produktion av välfärdstjänster kan förbättras.

Studierna kommer huvudsakligen att behandla styrning och kvalitetskontroll av välfärdstjänster samt bidra med en bakgrundsbeskrivning till, och förklaring av, hur konkurrensutsättning och privatisering har gått till i kommuner och landsting.

Den första rapporten, *Konkurrensens konsekvenser*, publicerades hösten 2011. Fortsättningen av programmet, som är ett samarbete mellan SNS och IFN, beräknas pågå under cirka tre år och avslutas 2015.

Ansvariga forskningsledare

Ilinca Benson och Henrik Jordahl

Finansiering och referensgrupp

I referensgruppen deltar representanter för Attendo, Bräcke Diakoni, Diaverum, EQT, Finansdepartementet, Katrineholms kommun, Nordic Healthcare Group, Praktikertjänst, SKL, Statskontoret, Stockholms läns landsting, Svensk Försäkring, Skolinspektionen, Tillväxtverket, Triton, Täby kommun och Vinnova. Ordförande för referensgruppen är Catharina Barkman, tf. FoU-direktör, SLL. Finansieringen sker genom forskningsanslag från AFA Försäkring, Sven och Dagmar Saléns stiftelse, Aleris, Axcels, IK Investment Partners, Investor, Valedo Partners samt bidrag från referensgruppen.

Henrik Jordahl.

Tema företagandets villkor

Revisionens roll i den framtida bolagsstyrningen

Revisorn utgör, genom sin stödjande och kontrollerande funktion, en bärande del av bolagsstyrningen, och revision fyller i vidare bemärkelse en viktig funktion i många delar av samhället. En rad olika faktorer gör att förutsättningarna för revision och revisorns roll är under omvandling.

Inom ramen för projektet kommer några centrala och kritiska utmaningar som revisionen står inför att identifieras och belysas med utgångspunkt i internationell forskning och aktuella svenska exempel.

Niclas Hellman, Bino Catasús.

Forskare

Bino Catasús, professor i redovisning och revision, Stockholms universitet, Niclas Hellman, tf. professor i extern redovisning och finansiell analys, Handelshögskolan i Stockholm, Christopher Humphrey, professor, Manchester Business School.

Ansvarig forskningsledare

Ilinca Benson

Finansiering och referensgrupp

I referensgruppen till projektet deltar representanter för Baker & McKenzie Advokatbyrå, BDO, Deloitte, EQR, EQT, Ernst & Young, FAR, Finansinspektionen, Grant Thornton, KPMG, Mazars SET, PwC, Revisorsnämnden och Swedbank. Ordförande för referensgruppen är Lennart Francke, Head of Group Finance, Swedbank. Finansiering sker genom bidrag från referensgruppen.

Till höger: Erik Thedéen, John Kay och Anders Nyrén på första mötet med SNS Corporate Governance Seminars & Roundtable.

SNS Corporate Governance Seminars & Roundtable

Corporate Governance står högt upp på den politiska agendan, bland annat på EU-nivå där det finns förslag till ändrad reglering och nya rekommendationer. SNS vill bidra till att svenska politiker och beslutsfattare har ett relevant beslutsunderlag för hur initiativen från EU bäst bemöts.

Syftet med programmet är att introducera olika, främst internationella, perspektiv i den svenska debatten om ägarfrågor. Corporate Governance är ett snabbt växande forskningsområde som ytterst handlar om hur vi säkrar att ägare, styrelser och företagsledningar har rätt drivkrafter för värdeskapande och risktagande. Detta är i sin tur av stor betydelse för samhälls-ekonomins långsiktiga utvecklingskraft och stabilitet. Till programmet har ett nätverk av ledande aktörer från det svenska näringslivet knutits.

Programmet har tre huvuddelar:

- seminarier med ledande forskare
- rundabordssamtal med programmet's nätverk
- presentation av aktuell forskning i SNS Analys och slutrapport som sammanfattar de slutsatser och rekommendationer som framkommit under programmets gång.

Projektledning

Pernilla Klein och Ilinca Benson

Nätverk och finansiering

Följande aktörer ingår i programmet's nätverk: Alecia, Altor Equity Partners, Bonnier, Bure Equity, Cevian Capital, EQT, FAR, Fjärde AP-fonden, Folksam, Första AP-fonden, IF Metall (ej finansiärer), Industrivärden, Investor, KPMG, Litorina, Länsförsäkringar, NASDAQ OMX, Ratos, Roschier, Segulah, Sjunde AP-fonden och Tredje AP-fonden. Finansiering sker genom bidrag från nätverket.

SNS Analys nr 5.

Vd:s ersättningar – när ägaren själv får välja

Henrik Cronqvist, Rüdiger Fahlenbrach

Hur höga vd-löner bör vara och vilka mål rörliga ersättningar ska knytas till för att vara värdemaximerande är ständigt aktuella frågor i debatten om vd-ersättningar. I en ny studie undersöker forskarna Henrik Cronqvist och Rüdiger Fahlenbrach hur starka, professionella ägare utformar vd-kontrakt och hurivida de är optimalt konstruerade ur ägarnas synpunkt.

Deras resultat visar att den nya starka ägaren ändrar många, men långt ifrån alla, komponenter i vd-kontrakten. I studien har Cronqvist och Fahlenbrach analyserat ett 20-tal transaktioner, där ledande amerikanska riskkapitalfonder förvärvat stora börsbolag som tidigare saknat en tydlig huvudägare.

– Riskkapitalisternas vd-kontrakt stämmer på många punkter väl överens med teorierna om optimala kontrakt. Till exempel ändras kriterierna för den rörliga ersättningen från att vara kopplade till vinstrelaterade mått som börsen fokuserar på, till kassaflödesmått som är svårare att manipulera, säger Henrik Cronqvist.

Majoriteten av kontrakten, 90 procent, innehåller efter förvärvet aktierelaterade ersättningar som bygger på prestationskrav. Vd:s ägarandel i bolaget ökar, samtidigt som vd:s investering räknat i dollar minskar. Ett annat utmärkande drag är att kontrakten ofta är konstruerade så att optioner förverkas om vd får sparken, och vd:s möjligheter att sälja sina aktier begränsas kraftigt.

Tema tillväxt

Klimat och näringsliv

En undersökning av det komplicerade sambandet mellan produktion/konsumtion och klimatpåverkan inom olika samhällssektorer. Stor vikt läggs vid effekterna av klimatförändringarna och klimatpolitiken på näringslivets verksamhet. Ambitionen är att identifiera kunskapsluckor och presentera rekommendationer för välgrundade klimatpolitiska beslut.

Tidigare har två delstudier presenterats: *Kampen om skogen – koka, såga, bränna eller bevara?* och *Avfall – återvinna, bränna eller slänga?* Nu pågår en tredje delstudie – *Spelreglerna på energimarknaderna*.

Denna studie fokuserar särskilt på hur energimarknadernas effektivitet påverkas av energiproducenternas ägarstruktur och de olika spelregler som gäller för olika ägarformer. Effektivitet handlar här om effektivt resursutnyttjande i vid bemärkelse, men klimatpåverkan och konsekvenserna för konsumenterna kommer särskilt att betonas.

Forskare

Forskare i delstudie 3 är professor Jesper Stage, Mittuniversitetet, professor Tommy Lundgren, Umeå universitet, och docent Thomas Tangerås, IFN.

Ansvarig forskningsledare

Björn Carlén

Finansiering och referensgrupp

I referensgruppen till delstudie 3 deltar representanter för AGA, Avfall Sverige, Billerud, Borlänge Energi, Energimarknadsinspektionen, Fastighetsägarna Stockholm, Fortum Heat & Power, Gävle Energi, Lunds Energikoncernen, SCA, Skellefteå Kraft, Statens Energimyndighet, Svensk Energi, Tekniska Verken i Linköping, Umeå Energi, Växjö Energi och Öresundskraft.

Planering av byggande och infrastruktur – ett helhetsgrepp

Det saknas i dag ett helhetsperspektiv över det svenska systemet för planering och genomförande av husbyggnad och infrastrukturbyggnad. Målet för detta projekt är att det ska leda fram till ett samlat förslag om vilken roll som stat, region,

kommun och ”marknaden” ska spela samt hur systemet kan byggas upp så att det minskar riskerna för att olika enskilda intressen styr planerings- och genomförandeprocesserna inom detta område.

Teman som kommer att behandlas är bland annat plane-

ringen av stora infrastrukturprojekt, kopplingen mellan infrastrukturbyggnad och byggande av bostäder och arbetsplatser, riksintresset, det kommunala planmonopolet i storstadsregionerna, den offentliga planeringen av markanvändningen och markägandets betydelse för byggandet.

Forskare

Professorerna Göran Cars, Thomas Kalbro och Hans Lind, Skolan för arkitektur och samhällsbyggnad vid Kungliga Tekniska högskolan.

Ansvarig forskningsledare

Stefan Sandström

Finansiering och referensgrupp

Ordförande i projektets referensgrupp är Björn Hedlund, tekniskt råd vid Mark- och miljödomstolen. I referensgruppen deltar representanter för DTZ Sweden, Einar Mattsson, HSB, Humlegården Fastigheter, Jernhusen, JM, Leimdorfer, NCC, Niam, Sveriges Kommuner och Landsting, Trafikverket, Vasakronan och Veidekke.

Värdet av nya läkemedel

Introduktion av nya läkemedel väcker en rad frågor om hur dessa ska värderas och hur värdet ska vägas mot kostnaden. Frågor som saknar bra svar är bland annat följande: Hur ska ett läkemedels nytta utöver direkt patientnytta bedömas? Hur ska man vid beslut om läkemedelsanvändning beakta att kostnaderna ofta bärs av andra än dem som drar nytta av läkemedlet? Hur ska man förhålla sig till att kostnader för att utveckla, producera och använda läkemedel typiskt sett uppkommer långt innan någon nytta uppstår? Ska Sverige vara pionjär eller eftersläntrare när det gäller att använda nya läkemedel? Hur ska forsknings- och näringspolitiska aspekter bedömas? Ska vi ha olika svar på sådana frågor i olika delar av landet?

Syfte och uppläggning

Syftet med forskningsprogrammet är att belysa värdet av nya läkemedel ur ett brett samhällsperspektiv. Baserat på både teoretiska och empiriska studier ska projektet utmynna i policy slutsatser. En förstudie har tagits fram. Nu genomförs projektet i tre faser:

1. Studier av utvalda terapiområden.
2. Studier som belyser olika aspekter med stor policyrelevans. Den första studien analyserar samband mellan livslängd och tidig introduktion av läkemedel.
3. Sammanfattning med policy slutsatser.

Ansvarig forskningsledare

Göran Arvidsson

Finansiering och referensgrupp

I projektets referensgrupp deltar representanter för AbbVie, Apotekarsocieteten, Apoteket AB, AstraZeneca, Finansdepartementet, HealthCap, Janssen, LIF, Läkemedelsverket, MSD, Näringsdepartementet, Pfizer, SKL, Socialdepartementet, Socialstyrelsen, TLV, VINNOVA. Ordförande är Michael Sohlman, f.d. vd Nobelstiftelsen.

Tema utbildning

SNS Utbildningskommission

SNS Utbildningskommission är ett flerårigt forskningsprogram med fokus på den övergripande frågan hur Sverige kan stärkas som kunskapsnation. Ambitionen är att arbetet ska mynna ut i tydliga och konkreta policyförslag för den svenska utbildningspolitiken. Fyra forskningsrapporter kommer att produceras inom ramen för projektet.

Vad kännetecknar framgångsrika skolor? Det finns en snabbt växande forskningslitteratur om vad som kännetecknar skolor som lyckas väl i termer av elevprestationer. Forskningen lyfter fram ett antal faktorer vad gäller ledarskap och undervisning som tycks ha ett samband med goda resultat. Målet med projektet är att sammanfatta den senaste forskningen och studera i vilken utsträckning undervisningen i svenska skolor organiseras och bedrivs i enlighet med de senaste forskningsrönen. I ett av rapportens kapitel studeras Essunga kommun, som lyckades uppnå dramatiskt förbättrade elevresultat på bara några år.

Lära för livet? Vad vet vi om sambandet mellan utbildning och de kunskaper och färdigheter vi har som vuxna? I denna rapport studeras utfallet av en bred internationell studie om vuxnas kunskap och kompetens. Fokus ligger på den typ av kompetens som efterfrågas i arbetslivet, till exempel förmågan till IT-baserad problemlösning. Rapporten redovisar också hur den svenska vuxna befolkningen klarar kunskapskraven jämfört med andra länder. Vi vet att svenska barn och ungdomar har halkat efter kunskapsmässigt. Är det lika illa med den vuxna befolkningen?

Ledarskap i skolan och elevresultat – vad vet vi? Både svenska och internationella forskningsresultat lyfter fram rektorns betydelse som ledare för den pedagogiska verksamheten och dess effekt för elevernas resultat. Det handlar till exempel om hur rektor

leder arbetet, samverkar med lärare och prioriterar insatserna för att skapa en gynnsam studiemiljö. Rapporter diskuterar en rad utmaningar som påverkar svenska rektorers möjligheter att leda skolor mot framgång.

Helhetsgrepp på utvärdering. Det svenska utbildningssystemet är starkt decentraliserat, med mål- och resultatstyrning. Huvudmännen i form av kommuner och företrädare för friskolor har betydande frihetsgrader att utforma verksamheten. Detta system ställer höga krav på en väl fungerande utvärdering. Sverige har fått kritik från OECD för att sakna ett samordnat utvärderingssystem. I detta projekt görs

Lennart Grosin och Trevor Dolan skriver Utbildningskommissionens första rapport.

en genomlysning av det svenska utvärderingssystemet och forskarna föreslår hur samordningen kan förbättras.

Detta forskningsprogram kommer att avslutas med en slutrapport med konkreta rekommendationer för den svenska utbildningspolitiken.

Ansvarig forskningsledare

Camilo von Greiff

Finansiering och referensgrupp

Projektets referensgrupp består av Skolverket, Sveriges Skolledarförbund, Skolinspektionen, Tieto, Ernst & Young, Lärarförbundet, Stockholms stad, Theduction AB, KTH, SKL, LO och Viktor Rydbergs Stiftelse. Ytterligare aktörer kan tillkomma. Referensgruppen leds av ordförande Peter Gudmundsson, rektor KTH.

Kommissionens expertgrupp

Till SNS Utbildningskommission har också knutits en expertgrupp. Expertgruppen består av: Anders Björklund, professor i nationalekonomi, Institutet för social forskning, SOFI, Stockholms universitet, Arvid Carlsson, profes-

Tack till SNS forskningsfinansiärer

Forskningsråd, stiftelser
m.fl. som givit anslag
till SNS forskning
under 2012 och 2013
AFA Försäkring
Jan Wallanders och Tom
Hedelius Stiftelse
NASDAQ OMX Nordic
Foundation
Ragnar Söderbergs
stiftelse
Sven och Dagmar Saléns
Stiftelse
Vinnova

Forskningsfinansiärer

AGA
Alecta
Altior Equity Partners
Apotekarsocieteten
Apoteket AB
AstraZeneca
Avfall Sverige
Axcel
BDO
Billerud
Bonnier
Borlänge Energi
Bräcke Diakoni
Bure Equity
Cevian Capital
Danske Bank
Deloitte
Diaverum
DTZ Sweden
Einar Mattsson
Energimarknadsinspektionen
EQT
Ernst & Young
FAR
Fastighetsägarna Stockholm
Fjärde AP-fonden
Fortum Heat & Power
Första AP-fonden
Grant Thornton
Gävle Energi
HealthCap
HSB Riksförbund
Humlegården Fastigheter
Industrivärden
Investor
Janssen
Jernhusen
JM
Katrineholms kommun

KPMG
Landsorganisationen i
Sverige
Leimdorfer
LIF
Litorina
Lunds Energikoncernen
Läkemedelsverket
Länsförsäkringar
Lärarförbundet
Mazars SET
MSD
NASDAQ OMX
NCC
Nektar
Niam
Nordic Healthcare Group
Pfizer
Praktikertjänst
PwC
Ratos
Revisorsnämnden
Riksgälden
Roschier
Rädda Barnen
SCA
Segulah
Sjunde AP-fonden
Skelletea Kraft
Statens Energimyndighet
Stiftelsen Viktor Rydbergs skolor
Stockholms läns landsting
Stockholms stad
Swedbank
Svensk Energi
Svensk Försäkring
Sveriges Kommuner och Landsting
Sveriges Skolledarförbund
Tekniska Verken i Linköping
Theduction
Tieto
Tillväxtverket
Trafikverket
Tredje AP-fonden
Täby kommun
Umeå Energi
Valedo Partners
Vasakronan
Veidekke
Växjö Energi
Öresundskraft

sor, Nobelpristagare i medicin 2000, Anna Ekström, generaldirektör för Skolverket, Inger Enkvist, professor i språk och litteratur, Lunds universitet, Jan-Eric Gustafsson, professor i pedagogik, Göteborgs universitet, Lars Heikensten, vd Nobelstiftelsen, Torkel Klingberg, professor i neurovetenskap, KI, Lars Leijonborg, ordförande Friskoleutredningen, Pär Nuder, f.d. finansminister, Bengt Samuelsson, professor, Nobelpristagare i medicin 1982, och Sverker Sörlin, professor i miljöhistoria, KTH.

Utgivning från SNS Förlag 2012

OM(X) – från OM till Nasdaq
Göran Blomé

Familjeföretagande: affärer och känslor
Ethel Brundin, Anders W. Johansson m.fl.

Maintaining Financial Stability in an Open Economy. Sweden in the Global Crisis and Beyond
Ralph C. Bryant, Dale W. Henderson och Torbjörn Becker

Chefsarbetets etik
Tomas Brytting (red.)

Stadens triumf
Edward Glaeser. Övers: Patricia Wadensjö, inledning: Rasmus Wærn

Maktens signaler. Från plym till naket huvud
Barbro Hedvall

De ekonomiska idéernas historia
Martin Kragh

Kinas vägval – från himmelskt imperium till global stormakt
Torbjörn Lodén

Den hållbara svenska modellen. Innovationskraft, förnyelse och effektivitet
Lars Magnusson och Jan Ottosson (red.)

En resa i kommunikation. Fallet Sveriges riksbank
Pernilla Meyersson och Pernilla Petrelius Karlberg

A Journey in Communication. The Case of Sveriges Riksbank
Pernilla Meyersson och Pernilla Petrelius Karlberg

Den europeiska skuldkrisen
Mats Persson

Tillsammans. En fungerande ekonomisk demokrati
Bo Rothstein (red.)

Företagaren. Sanningens minuter...
Arne Söderbom och Svante Leijon

Konjunkturrådets rapport 2012: Enkla regler, svåra tider – behöver stabiliseringspolitiken förändras?
Anders Vredin, Martin Flodén, Anna Larsson och Morten O. Ravn

Pocketbiblioteket
Företagsledarens lön, nr 50
Clas Bergström

Nya upplagor
Global ekonomi. En introduktion till samhällsekonomi och politisk ekonomi, 2 uppl.
Claes Berg

Den uthålliga kapitalismen. Bolagsstyrning i Astra, Stora Kopparberg och Svenska Tändsticksaktiebolaget, 2 uppl.
Hans Sjögren

En modern svensk ekonomisk historia, 3 uppl.
Lennart Schön

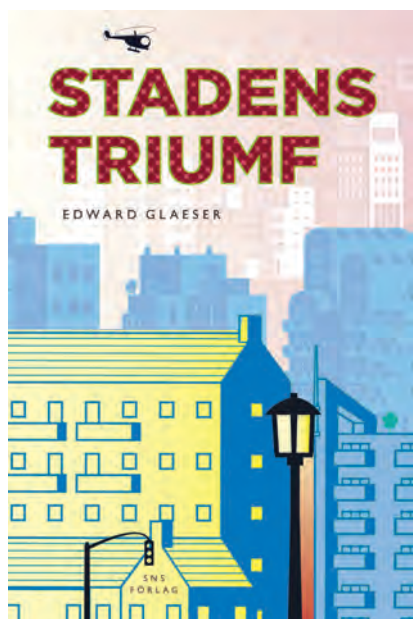
E-böcker
Gott sätt vid styrelsebordet, 2 uppl.
Gunnar Hambræus

Den hållbara svenska modellen. Innovationskraft, förnyelse och effektivitet
Lars Magnusson och Jan Ottosson (red.)

Den europeiska skuldkrisen
Mats Persson

Konjunkturrådets rapport 2012: Enkla regler, svåra tider – behöver stabiliseringspolitiken förändras?
Anders Vredin, Martin Flodén, Anna Larsson och Morten O. Ravn

Rasmus Wærn, som skrivit förord till Edward Glaesers bok *Stadens triumf*

Edward Glaeser gör upp med myter och föreställningar som starkt påverkar hur våra samhällen utvecklas. Han tar med läsaren till städer runt om i världen, inte minst de amerikanska städer som övergetts av industrier och invånare och där gator och hus gapar tomma. I en problemdrabbad stad är det lätt att bli uppgiven, men det är i städerna framtiden finns, menar Glaeser.

Vad är det som gör staden till en så framgångsrik miljö?

Staden erbjuder den största koncentrationen av den mest värdefulla resursen: människor. I det förmoderna samhället var välfärden i stor utsträckning beroende av resurser bundna till jorden, och välståndet växte där naturens förutsättningar var gynnsamma. I takt med att denna betydelse minskat, har koncentrationen av människor fått en allt viktigare roll såväl för produktionen som för konsumtionen. Närheten har särskild betydelse för nystartade verksamheter, sådana som fortfarande är beroende av korta och direkta kontakter mellan både kolleger och kunder.

Vad är den viktigaste lärdomen i Glaesers bok?

Det är stadens gynnsamma förutsättningar att låta människor skapa sig ett bättre liv.

Glaeser skriver att vi bör vara öppna för att riva och bygga nytt. Är det en lärdom som vi bör tillämpa även i Sverige?

Byggandets historia är också rivningarnas historia. Den enorma förändring som hela västvärlden genomgått under 1900-talet (hälften av alla hus i Sverige

är yngre än femtio år) ledde till en insikt om att gamla hus är ändliga resurser med stor betydelse för människors förmåga att känna sig bekräftade av den byggda miljön. Förändrade förutsättningar, till exempel nya kommunikationer, tekniska brister (som ofta gäller halvmoderna byggnader) och en vilja att bygga ut staden inåt, gör att behovet av att riva ändå aldrig silar. Den motvilja som följt på mycket av rivningarna har sin orsak i att kvaliteten, den konstnärliga såväl som den byggnadstekniska, länge var så mycket mer påver i de nya husen än i de äldre. Människor accepterar inte att staden utarmas, men möter som regel uppenbart påkostade byggnader med betydligt större respekt. En klok stadsutveckling ger mer än den tar, och med en sådan kommer också en behärskad förnyelse att välkomnas.

Mats Persson *Den europeiska skuldkrisen*

2010–2012 års europeiska skuldkris har lett till gigantiska överföringar av pengar i syfte att rädda euron. Detta har i första hand gynnat ägarna till de banker som spekulerat i sydeuropeiska statsobligationer.

Vad är problemet med att stödja krisande europeiska banker?

Om man vill undvika bankkonkurser innebär det sätt man hittills stött bankerna på ett onödigt slöseri med skattebetalarnas pengar; det är mycket bättre att stödja bankerna på andra sätt (som jag redogör för i boken). Dessutom innebär det nuvarande stödet att bankernas ägare uppmuntras till ett orimligt risktagande.

Din bok kom ut i juni 2012. Vad är det viktigaste som har hänt sedan dess?

EU har kommit ut med planer på en s.k. bankunion. De planerna fanns inte när jag skrev boken. I en artikel i SvD den 13 januari 2013 kommenterar jag de planerna; om en ny upplaga av min bok skulle ges ut, skulle en längre version av den artikeln vara ett kapitel i boken.

Påverkar den europeiska skuldkrisen Sverige?

Inte direkt då Sverige inte har betalat så mycket pengar till misskötta europeiska banker. Däremot påverkas naturligtvis Sveriges export av den

lågkonjunktur som åtstramningarna i Sydeuropa har förorsakat. Om det är kris i Sydeuropa har konsumenterna där inte råd att köpa så mycket svenska exportvaror.

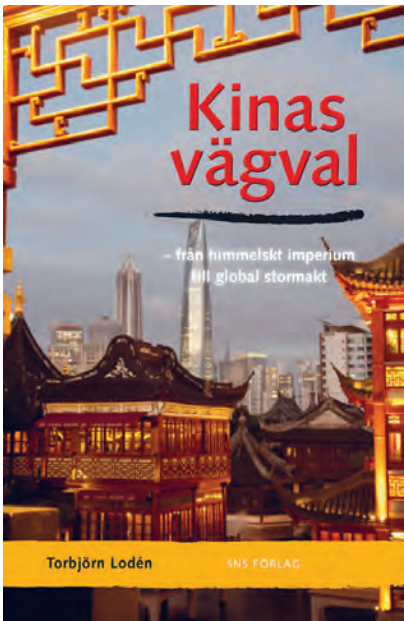
Torbjörn Lodén *Kinas vägval*

I november valde det kinesiska Kommunistpartiets kongress en ny ledning för landet. Hur påverkar det Kinas framtid?

Faktum är att vi inte vet så mycket av vad de nya ledarna står för politiskt. De har meriterat sig genom en kombination av kompetens och politisk smidighet. De två högsta ledarna, Xi Jinping och Li Keqiang, är teknokrater, som säkert vill göra sitt yttersta för att upprätthålla en snabb ekonomisk utveckling. Ett problem som de kommer att brottas med dagligen är konflikten mellan behovet av reformer och systemförändringar å ena sidan och målsättningen att slå vakt om Kommunistpartiets maktmonopol å andra sidan. Men vad de kommer att göra och hur läget i Kina kommer att vara om tio år, det kan ingen veta.

Kommer Kinas relation till sin omvärld att förändras?

Kontakterna mellan Kina och omvärlden kommer att fortsätta att intensifieras och landets roll och inflytande i världen kommer att växa. De

kinesiska ledarna vill ha fredliga och gnisselfria relationer med omvärlden för att kunna satsa fullt ut på landets fortsatta modernisering. Men behovet av tillgång till råvaror liksom Kinas säkerhetspolitiska intressen kommer oundvikligen att skapa spänningar,

inte minst gentemot supermakten USA, som kan förväntas göra stora ansträngningar att behålla så mycket som möjligt av sin ledande roll i världen samtidigt som landets relativa styrka och inflytande med nödvändighet kommer att minska. Som vi blivit påmind om under det senaste året, finns också risker för konflikter med länder i Kinas närområde som de kinesiska ledarna säkert ser som Kinas intressesfär.

Hur kommer vi att märka det i Sverige?

Vårt umgänge med Kina kommer att öka. Vi kommer att se fler kineser i Sverige, och allt fler av oss kommer att besöka Kina allt oftare. Många fler svenskar än hittills kommer att lära sig kinesiska, och kinesisk kultur kommer att tilldra sig allt större intresse. Handeln med Kina kommer att fortsätta att öka, och efterfrågan på svenska produkter kommer troligen att bli allt viktigare för den svenska ekonomin.

Pernilla Meyersson och Pernilla Petrelius Karlberg *En resa i kommunikation. Fallet Sveriges riksbank*

Åren 2007–2009 upplevde Sveriges riksbank en berg- och dalbana när det gällde förtroendet hos vissa målgrupper, först utskälld och sedan hyllad. Kritiken handlade i mångt och mycket om Riksbankens kommunikation.

Vad är Riksbankens största utmaning i sin kommunikation?

Att ständigt utvecklas tillsammans med omgivningen, att bibehålla en aktiv omvärldsanalys och utifrån den stärka kommunikationen kring Riksbankens arbete för att på så sätt uppnå Riksbankens verksamhetsmål.

Hur kan erfarenheterna från Riksbankens kommunikation användas för andra institutioner och företag?

Här finns många generella lärdomar från ett förändringsarbete som till del drivs av ledningen och kommunikatörerna, exempelvis hur man utbildar majoriteten av medarbetarna till att bli kommunikatörer av organisationens verksamhet. Hur man får en organisation att betrakta sig själv och också

agera utifrån ett bredare kommunikationsperspektiv. Dessutom är Riksbanken en myndighet med vissa särtypiska drag som man har gemensamt med andra myndigheter. Då är relationen till allmänheten och allmänhetens företrädare särskilt viktig och här har Riksbanken utarbetat verktyg som kan vara användbara för liknande organisationer. Framför allt handlar det om policies, produkter och planer inom kommunikation där transparens och tydlighet är ledord. Därtill utgör boken om Riksbanken ett exempel på hur en organisation fungerar i en ömsesidig process med sina intressentgrupper, och fallet ger en god illustration av hur en organisation uppfattas utifrån interaktionen med sin omgivning. Något som gäller för många stora institutioner och organisationer i samhället.

SNS utbildningar

Under 2012 har SNS genomfört en ny satsning på utbildningar. Förutom den årligen återkommande chefsutbildningen Samhällsprogrammet har SNS även arrangerat utbildningar om Chefsarbetets etik, Ryssland och Kina.

SNS Samhällsprogram

SNS Samhällsprogram är en unik utbildning för chefer inom privat och offentlig sektor som vill ha en djupare förståelse för samhället och politiska beslutsprocesser. Samtal på plats med ministrar, fackliga ledare, journalister, forskare och företagsledare i Sverige och i EU. Hittills har 200 beslutsfattare gått utbildningen. Årets deltagare gav utbildningen ett genomsnittsbetyg på 4,8 av 5,0 möjliga. Två av dem beskriver utbildningen så här:

”Namnkunniga medverkande och en högkvalitativ kurs i samhällskunskap för vuxna. Jag har fått bra, nya perspektiv, referenser och utökat nätverk i form av kursdeltagarna.”

”Fantastiskt och inspirerande! Att träffa makthavare i deras ’egna’ miljöer har varit mycket givande.”

Utbildningar om Kina och Ryssland

Kinas ekonomiska och politiska makt växer snabbt och Ryssland har under de senaste tjugo åren genomgått omvälvande förändringar. Fjorton framstående forskare, chefer och specialister medverkade under två utbildningsdagar. Deltagarna fick breda ekonomiska och politiska perspektiv på utvecklingen i Kina respektive Ryssland. Utbildningen gav också kunskap om ländernas specifika affärskultur och vad man bör tänka på när man gör affärer där.

Chefsarbetets etik

Utbildningen, som återkommer 2013, ger teoretisk kunskap och praktiska verktyg att hantera etiska problem som chefer kan möta i sin vardag. En av deltagarna 2012 beskrev utbildningen som en ”bra kombination av teori och praktik. Etik är en svår fråga men den belystes ur många perspektiv.”

SNS-medlemskapet

På SNS möts samhällsengagerade människor med olika bakgrund: beslutsfattare från privat och offentlig sektor, forskare, journalister och politiker. 245 av Sveriges främsta företag, myndigheter och organisationer har tecknat medlemskap i SNS.

Som medlem i SNS

- ingår du i ett av Sveriges viktigaste nätverk
- säkrar du existensen av ett forum för obunden samhällsforskning
- får du kunskap för välgrundade beslut.

SNS lokalgrupper

I lokalgrupperna genomförs varje år ett 60-tal möten kring SNS-rapporter, men även kring andra aktuella samhällsfrågor. Lokalgruppernas styrelser består av företrädare för det lokala näringslivet, politiken, myndigheter och medier.

Lokalgrupper i Sverige. Lokalgruppen är ortens ledande mötesplats för saklig samhällsdebatt, ibland med ett regionalt eller lokalt perspektiv. SNS möten bidrar till ökad förståelse mellan näringsliv, politik, förvaltning och forskning.

SNS utlandsgrupper. SNS utlandsgrupper är en mötesplats för svenskar i utlandet som vill följa med i den svenska samhällsdebatten. Ofta ordnas möten med ledande svenska politiker och företagsledare på genomresa.

Individuellt medlemskap

För privatpersoner finns en möjlighet att teckna individuellt medlemskap i SNS.

Medlemsförmåner

- Som individuell medlem får du
- inbjudningar till SNS seminarier och konferenser
 - 50 procent rabatt på deltagaravgifter
 - tillgång till kostnadsfria medlemsmöten
 - tre forskningsrapporter per år
 - en valfri välkomstbok från SNS Förlag.

Är du student?

Du som studerar vid universitet eller högskola kan bli medlem i SNS kostnadsfritt. Som studentmedlem får du:

- kostnadsfria sista-minuten-platser på SNS konferenser i Stockholm (släpps dagen före konferensen)
- inbjudningar till SNS-möten på din ort.

SNS lokalgrupper	
Jönköping	Värmland
Kalmar	Väst
Kiruna	Bryssel
Luleå	Frankfurt
Malmberget	Helsingfors
Malmö/Lund	London
Nordvästra Skåne	Paris
Piteå/Skellefteå	Tokyo
Stockholm	Washington
Uppsala	Zürich

Medlemskap för företag, myndigheter och organisationer

Som SNS-medlem får ditt företag, din myndighet eller organisation en plats i ett av Sveriges viktigaste nätverk, kompetensutveckling för medarbetarna samt möjlighet att engagera sig i SNS forskningsprojekt.

Medlemsförmåner för dina medarbetare

När ett företag, en myndighet eller organisation tecknar medlemskap i SNS har alla medarbetare möjlighet att bli medlemmar i SNS. Som SNS-medlem får man

- inbjudningar till SNS seminarier
- möjlighet att nominera deltagare till SNS Samhällsprogram
- 50 procents rabatt på deltagaravgiften i SNS seminarier
- tillgång till kostnadsfria medlemsmöten.

Företaget har också möjlighet att nominera medarbetare till SNS Vision – ett nätverk för unga samhällsengagerade ledare.

De högsta cheferna inom din organisation får möjlighet att delta i forskningsarbete och fördjupade samtal genom expertmöten och rundabords-samtal inom sina verksamhetsområden.

Medlemsförmåner för dig som vd och styrelseordförande

Som vd och styrelseordförande får du tillgång till SNS exklusiva nätverk.

- På SNS Tylösandskonferens (i augusti varje år) träffas ett drygt hundratal av Sveriges ledande företagsledare, myndighetschefer och politiker.
- SNS Måndagsklubb träffas sex gånger per år i Stockholm.
- SNS exklusiva nätverk träffas dessutom på en årlig middag i samband med presentationen av SNS Konjunkturrådsrapport i januari. I juni sammanträder SNS Förtroenderåd med efterföljande sommarfest.

Lokalgruppsordförandemöte januari 2013.

Tack till SNS medlemmar!

3i Nordic	Elekta	Karlstads universitet	Prime Public Relations i Sverige	Stronghold Invest
AbbVie	Energimyndigheten	Katrineholms kommun	PwC	Sveaskog
Advokatfirman Lindahl	EQT Partners	KFS	RAM Rational Asset Management	Swedavia
Advokatfirman Vinge	Ericsson	Kjell o Märta Beijers stiftelse	Ratos	Swedbank
AFA Försäkring	Erik Penser Bankaktiebolag	Kommerskollegium	Rejlerkoncernen	Swedfund International
AGA	Ernst & Young	Konjunkturinstitutet	Revisorsnämnden	Swedish Medtech
Akademiska Hus	Ersta Diakoni	KPMG	Riksbanken	Svensk Energi
Alecta	Far	Kreab Gavin Anderson	Riksbankens Jubileumsfond	Svensk Exportkredit
Aleris	Fastighetsägarna Stockholm	KTH	Riksgälden	Svensk Försäkring
Alfa Laval	Finansförbundet	LanTeam Consulting	Rikspolisstyrelsen	Svenska Bankföreningen
Alstom Transport	Finansinspektionen	Ledarna	Riksrevisionen	Svenska Institutet
Altor Equity Partners	Fjärde AP-fonden	Ledarstudio	Roschier Advokatbyrå	Svenska Kraftnät
Alumni	Folksam	Leimdörfer	Rädda Barnen	Svenska Petroleum & Biodrivmedel Institutet
AMF	Fondbolagens förening	L E Lundbergföretagen	Salénia	Sveriges Kommuner och Landsting
Andra AP-fonden	Fortifikationsverket	Lifco	Sandvik	Sveriges Läkarförbund
Apotekarsocieteten	Fortum Power & Heat	Linklaters Advokatbyrå	SCA	Systembolaget
Apoteket	Företagarna	Litorina	Scania	Söderberg & Partners
Arbetsförmedlingen	Första AP-fonden	LKAB	SEB	Söderbergföretagen
Arbetsgivarverket	Försäkringskassan	LO	SEB Trygg Liv	Tandvårds-och läkemedelsförmånsverket
Arkitektkopia	Getinge	LRF - Lantbrukarnas Riksförbund	Segulah Advisor	TCO
Askus Consulting	Grant Thornton Sweden	Lunds Energikoncernen	Sjunde AP-fonden	Teknikföretagen
Aspekta	Gullers Grupp	Läkemedelsindustriföreningen	Sjätte AP-fonden	TeliaSonera
AstraZeneca	Göteborgs Energi	Läkemedelsverket	SKAGEN Fonder	Tetra Pak Sverige
Attendo	Göteborgs-Posten	Länsförsäkringar	Skandia	Tieto Sweden
Axel Johnson	Hallvarsson & Halvarsson	Länsförsäkringar Sak	Skandia Liv	Tillväxtanalys
Bain & Company	Handelsbanken	Mannheimer Swartling Advokatbyrå	Skanska	Tillväxtverket
Bankgirot	Handelshögskolan i Stockholm	Max Matthiessen	Skatteverket	TNS SIFO
BDO	Handelshögskolan vid Umeå universitet	Mazars SET	Skellefteå Kraft	Trafikanalys
Bergvik Skog	Healthcap	Mellby Gärd	SKF	Trafikverket
BillerudKorsnäs	Hennes & Mauritz	Merck Sharp & Dohme	SKL Kommentus	Tredje AP-fonden
Bonnier Holding	Herenco	Migrationsverket	SLU	Triton
Brevan Howard	Holmen	MKB	Sophiahemmet	TSL
Brummer & Partners	HSB Riksförbund	Morgan Stanley	Sparbanken Nord	Tyréns
Bräcke Diakoni	Humlegården Fastigheter	MTR Stockholm	Sparbankernas Riksförbund	Täby kommun
Bure Equity	Höganäs	Munksjö	SPP Livförsäkring	UBS
Cevian Capital	ICA	Mäklarsamfundet	Sprit & Vinleverantörsföreningen	Unionen
Chalmers	If Skadeförsäkring	Nacka kommun	SSAB	Upplands Motor
Citi	IKEA	NASDAQ OMX Stockholm	Statistiska centralbyrån	Uppsala universitet
CV Search	IK Investment Partners	NCC	Statskontoret	Vasakronan
Danske Bank Sverige	Industrifonden	Net Insight	Stena	Vattenfall
Deloitte	Industrivärden	Nordea Bank	Stockholms Grosshandlarsocietet	Veidekke Bostad
Deutsche Bank	Investor	Nordic Sugar	Stockholms hamnar	Vetenskapsrådet
Diaverum Sweden	IVL Svenska Miljöinstitutet	Nynas	Stockholms läns landsting	Vinnova
Diligentia	Janssen-Cilag	Odgers Berndtson	Stockholms stads utbildningsförvaltning	Volati
Diplomat Communications	Jernhusen	Oriflame Cosmetics	Stockholmsmässan	Volvo
DnB Nor	Jernkontoret	Pensionsmyndigheten	Stora Enso	Vårdalstiftelsen
DTZ Sweden	JKL	Pfizer		Vårdanalys
E.ON Sverige	JM	PostNord		Öresundskraft
Ecofin Invest		Praktikertjänst		
Ecolean				
Einar Mattsson				
Ekonomistyrningsverket				
Electrolux				

SNS – Kunskap för välgrundade beslut
Jakobsbergsgatan 18, Box 5629, 114 86 Stockholm. Tel: 08 507 025 00. Fax: 08 507 025 45. info@sns.se.

